

Sygn. akt III KK 157/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wełpa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **B. K.**

skazanej za czyn z art. 65 § 1 i 3 k.k.s. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 16 maja 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego w R.

z dnia 14 czerwca 2017 r., sygn. akt II K (...),

- 1. uchyla rozstrzygnięcia o karze zawarte w pkt I, II, III zaskarżonego wyroku i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R.;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 roku, sygn. II K (...), uznał B. K. za winną popełnienia zarzucanych jej czynów: z art. 12a ust. 1 ustawy o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych, za co Sąd wymierzył jej karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych oraz z art. 65 § 1 i 3 k.k.s., za co wymierzono jej karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 80 złotych. Sąd wymierzył oskarżonej karę łączną grzywny w wysokości 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 80 złotych.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 22 czerwca 2017 r.

Powyższe orzeczenie zostało zaskarżone kasacją Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanej w zakresie rozstrzygnięcia o karze zawartego w punktach I, II i III tego wyroku. W kasacji Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie:

„- art. 23 § 3 k.k.s. oraz art. 33 § 3 k.k. poprzez zróżnicowanie w jednym wyroku dla tej samej skazanej wysokości stawek poprzez odmienną ocenę tych samych okoliczności w postaci dochodów, warunków osobistych, rodzinnych, stosunków majątkowych i możliwości zarobkowych, w rezultacie czego doszło do wadliwego ustalenia różnej wysokości stawek dziennych grzywien orzeczonych za poszczególne przestępstwa,

- art. 39 § 1 k.k.s. polegające na orzeczeniu wobec skazanej kary łącznej grzywny w wymiarze 60 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę 80 złotych, to jest w wymiarze niższym od najwyższej z podlegających łączeniu kar jednostkowych grzywny, orzeczonych za poszczególne przestępstwa, wynoszącej 100 stawek dziennych”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie I, II oraz III w części dotyczącej orzeczenia o karze i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w R..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna.

Zasadny jest podniesiony w kasacji zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 23 § 3 k.k.s. i art. 33 § 3 k.k. poprzez zastosowanie przez Sąd Rejonowy różnych stawek dziennych grzywien wymierzonych oskarżonej B. K. za czyny przypisane jej wyrokiem. W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w R. wymierzył skazanej kary grzywny, i tak za czyn z art. 12a ust. 1 ustawy o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytwarzaniu wyrobów tytoniowych - 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł, z kolei za czyn z art. 65 § 3 k.k.s. w zw. z art. 65 § 1 k.k.s. - 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 80 zł. Wymiar kary łącznej ustalono na 60 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 80 zł.

Przepis art. 33 § 3 k.k. stanowi, że ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych, ani też przekraczać 2000 złotych. Podobne brzmienie posiada przepis art. 23 § 3 k.k.s., zgodnie z którym ustalając stawkę dzienną sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe; stawka dzienna nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia ani też przekraczać jej czterystukrotności. Wobec powyższego, ustalając wysokości jednej stawki dziennej grzywny Sąd powinien badać okoliczności wskazane tożsamo zarówno w art. 23 § 3 k.k.s., jak i w art. 33 § 3 k.k., przy czym relewantne dla tych ustaleń są dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe zaistniałe w czasie orzekania, z uwzględnieniem tego, że wysokość minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 23 § 3 k.k.s., powinna być ustalana na czas popełnienia czynu zabronionego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 listopada 2011 r., II KK 259/11). W związku z tym rację ma skarżący gdy podnosi, że przy ustalonej, niezmięnionej sytuacji majątkowej sprawcy Sąd powinien stosować jednolitą wysokość stawki dziennej grzywny za czyny jednostkowe przypisane skazanej wyrokiem. To bowiem nie wysokość stawki dziennej grzywny, ale ilość stawek dziennych kary grzywny ma odzwierciedlać surowość tej kary (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2015 r., V KK 407/14).

W odniesieniu do pierwszego z przypisanych skazanej czynów Sąd ustalił wysokość stawki grzywny w jej minimalnej możliwej kwocie 10 złotych. Z kolei za drugi czyn wysokość orzeczonej stawki grzywny, przy uwzględnieniu wymogów określonych w art. 23 § 3 k.k.s., nie była minimalna (w czasie popełnienia czynu zabronionego minimalna stawka grzywny wyliczona na podstawie minimalnego wynagrodzenia wynosiła 61,67 zł, zaś Sąd w wyroku ustalił jej wysokość na 80 złotych). Tymczasem, jak słusznie podnosi autor kasacji, nie było podstaw dla różnicowania wysokości stawek dziennych grzywien orzeczonych za oba przestępstwa.

Sąd Najwyższy już wielokrotnie wskazywał, że "w sytuacji orzekania kary łącznej w tym samym wyroku, obejmującej grzywny wymierzone za poszczególne przestępstwa jednostkowe, stawka dzienna nie powinna być inna niż wysokość stawki ustalonej za poszczególne przestępstwa, skoro okoliczności mające wpływ na wysokość stawki dziennej grzywny, o których mowa w art. 33 § 3 k.k., w obu przypadkach są takie same" (wyrok z dnia 23 września 2008 r., WA 36/08, OSNwSK 2008, poz. 1919). Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2006 r., II KK 346/05, w którym stwierdzono, że ustalenie w jednym wyroku różnych wysokości stawek dziennych grzywny rażąco narusza prawo materialne. Także orzecznictwo sądów apelacyjnych w tym zakresie jest jednolite (por. np.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 16 lutego 2017 r., II AKa 83/17; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 3 grudnia 2014 r., II AKa 358/14).

Zasadny okazał się także drugi zarzut podniesiony w kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego.

Przepis art. 39 § 1 i 2 k.k.s. stanowi, że sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa skarbowe do sumy tych kar, przy czym w razie skazania za zbiegające się przestępstwo skarbowe i przestępstwo pospolite, sąd wymierza karę łączną na zasadach określonych w k.k.s. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, ustalenie najsurowszej kary jednostkowej grzywny, stanowiącej dolną granicę kary łącznej, musi uwzględniać liczbę orzeczonych stawek dziennych. Ustalenie granic kary łącznej grzywny odbywa się więc niezależnie od wysokości stawek przyjętych w poszczególnych wyrokach (por. m.in.:

postanowienie Sądu Najwyższego z 5 maja 2011 r., III KK 42/11, OSNKW 2011, z. 9, poz. 79; uchwała Sądu Najwyższego z 29 października 2012 r., I KZP 17/12, OSNKW 2012, z. 12, poz. 123). W tej sprawie najwyższą z wymierzonych kar jednostkowych grzywny było 100 stawek dziennych. Tymczasem Sąd Rejonowy w R. z oczywistą obrazą art. 39 § 1 k.k.s. orzekł wobec skazanej karę łączną 60 stawek dziennych, w sytuacji, gdy dolna granica wymiaru kary łącznej grzywny stanowiła 100 stawek dziennych. Wymierzenie przez Sąd Rejonowy skazanej Bożenie Korfanel kary łącznej w wymiarze niższym niż określona dolna granica jej podstawy stanowi uchybienie mające niewątpliwie rażący charakter i oczywisty wpływ na treść orzeczenia.

Konsekwencją powyższych ustaleń musiało być uwzględnienie kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w zakresie rozstrzygnięć o karach wymierzonych zaskarżonym wyrokiem.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 638 k.p.k.